Poštnina plačana v gotovini | Leto IV. | V Ljubljani, v ponedeljek dne 20. julija 1931. | Št. 29. | Posamezna številka Din 1

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/II
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon štev. 2549

Ves svet rešuje Nemčijo

Velika konferenca v Parizu - Nova doba v francosko-nemških odnošajih - Danes se začne konferenca v Londonu, kamor se prenese težišče razgovorov

Pariz, 19. jul. U. Oficijelne konference in razgovori in neoficijelni sestanki so se danes v Parizu vrstili kar naprej. Kot prvi rezultat se poroča v poznejših popoldanskih urah, da je **francoska vlada sprejela vabilo na londonsko konferenco.** Da ugodi francoski želji, je izjavil Henderson, da se bo londonska konferenca omejila izključno samo na razpravo o finančnih težkočah Nemčije. Henderson sam je že danes popoldne ob 4 odpotoval v London, kjer bodo v ponedeljek dopoldne na ministrski seji določali še o zadnjih dispozicijah za to **konferenco, katero bo popoldne ob 6 otvoril Macdonald.** Stimson in Mellon odpotujeta iz Pariza zvečer, dočim bodo Brüning in Curtius ter italijanski in belgijski člani odpotovali iz Pariza z vlakom ob desetih dopoldne, tako da bodo dospeli v London po peti uri popoldne in bodo imeli komaj toliko časa, da se bodo preoblekli za sestanek na Downing Streetu. Težišče materijalnih razprav za posojilo Nemčiji se je s tem preložilo v London, kjer bo prišlo do prave odločitve.

Predpogoj za londonsko konferenco pa je še vedno zahteva po nemško-francoskem sporazumu.

Razgovori med nemškimi in francoskimi državniki, katerih drugi del se začne popoldne ob 4, pa so še v teku. Drugi del teh razgovorov se je začel v ugodnejših prilikah, vendar je še vedno dosti neprilik.

O zunanjem poteku dogodkov v Parizu od včeraj popoldne dalje, se javlja sledeče: **Dr. Brüning in dr. Curtius sta se včeraj zvečer še sestala na ameriškem poslaništvu s Stimsonom in Mellonom.** Mellon je sicer hotel danes odpotovati v Ameriko, pa ga je Hoover še dirigiral v Pariz in London. Stimson je včeraj hotel obiskati Berlin, pa se je že včeraj z nemškima državnikoma poučil o položaju v Nemčiji. Opaža se, **da hočejo Američani delovati za francosko-nemško zbližanje, da se s tem olajša napetost politične atmosfere v Evropi in da se ustvari ona podlaga zaupanja,** ki jo smatrajo za potrebno za olajšanje gospodarske krize.

V nedeljo dopoldne je imel državni kancler dr. Brüning še kratek sestanek z ministrskim predsednikom Lavalom, dočim je dr. Curtius obiskal angleškega zunanjega ministra Hendersona, kateri je potem sprejel italijanskega zunanjega ministra Grandija.

Radi teh sestankov se je zakasnil

začetek velike konference,

ki je bila določena na deseto uro dopoldne in katere so se udeležili: za Francijo ministrski predsednik Laval, zunanji minister Briand, finančni minister Flandin, proračunski minister Pietri, državni podtajnik s Quai d'Orsaya Berthelot in François Poncet, za Nemčijo dr. Brüning in dr. Curtius, državni tajnik Bülow, ministerijalni ravnatelj Krosigk, za Združene države ameriške državna tajnika Stimson in Mellon, za Italijo Grandi, za Anglijo Henderson, za Japonsko Yosishara in za Belgijo Huysmans. Razen tega so bili prisotni poslaniki udeleženih držav. Laval je otvoril konferenco s par pozdravnimi besedami. Politično pomemben je bil predlog, da imajo **razgovori v Parizu določiti pogoje, pod katerimi naj se vrši londonska konferenca.**

Nato so prosili dr. Brüninga, da izčrpno poroča o finančnem položaju Nemčije.

Dr. Brüning

je v bistvu ponovil vse ono, kar je že prejšnji dan navajal, da namreč Nemčija zaradi odpovedi kratkoročnih inozemskih kreditov ne more več vzdržati zakonitega zlatega kritja. Želeti je, da prenehajo ne samo nadaljnji odtegljaji inozemskih kreditov, temveč da se tudi one vsote, ki se odtegnejo iz Nemčije, izpremenijo v dolgoročna posojila.

Henderson in Mellon

sta izjavila, da se hočeta tudi Anglija in Amerika udeležiti take francoske akcije, ker je bilo videti, da polaga Francija važnost na to, da se prizna inicijativa Francije. V razpravi sami je govoril najprej italijanski zunanji

minister Grandi,

da bi se tako posojilo olajšalo s francosko-nemškim zbližanjem. — Prijaznejše razmere med tema dvema državama bi bilo zelo važno za to, da se ustvari taka baza medsebojnega zaupanja. Skoro z enakimi besedami je za njim povedal Henderson skoro isto.

Nato je govoril ameriški državni tajnik Stimson o isti temi, samo nekoliko medleje. Nato je dr. Brüning opozarjal na finančne težkoče Nemčije, ki bodo vplivale tudi na druge države Evrope, kar se je oficielno priznalo tudi v komunikeju, ki izjavlja, da se **težkoče v Nemčiji tičejo vse Evrope. S tem je bila končana materijalna vsebina mednarodnih razgovorov v Parizu. Kot rezultat teh** razgovorov se lahko ugotavlja: vse udeležene države priznavajo, da je **za Nemčijo potrebna finančna pomožna akcija, ker je v interesu vse Evrope. Francija je pripravljena prevzeti vodstvo pri tem posojilu. Anglija in Amerika sta pripravljeni udeležiti se tega posojila.** Vse države se strinjajo v tem, da naj se o tem posojilu govori na londonski konferenci, da pa je važen predpogoj za uspeh te akcije politično zbližanje med Francijo in Nemčijo.

Pariški sestanki so imeli torej bolj **značaj predrazgovorov za londonsko konferenco, obenem pa so ti predrazgovori šli na roko francoski vladi, ki je iz razlogov prestiža zahtevala, da bodi Pariz izhodišče akcije.** Ti razgovori so bili končani ob 12.30.

Medtem, ko so vsi drugi ob tem času zapustili palačo notranjega ministrstva, sta ostala Brüning in Curtius gosta ministrskega predsednika Lavala. Po kratki pavzi so se nadaljevali nemško-francoski razgovori, glede one slovesne izjave obeh vlad, s katero **naj se izrazi začetek nove ere v nemško-francoskih odnošajih, ki naj se začne z novim »startom«,** kakor so se izražali na prvi konferenci. O tej formi se razgovori še nadaljujejo in čakajo na uspeh z največjim zanimanjem vsi državniki, ki so sedaj zbrani v Parizu.

Komunike

Pariz, 19. julija. AA. Havas poroča: Po današnjih pogajanjih med ministri tujih držav in Francije, ki so se končala ob 12.40, je bilo izdano za liste tole sporočilo:

Predsednik vlade Laval se je zahvalil udeležencem, ki so obrazložili svoje stališče in navedli pogoje za aranžman na londonski konferenci. Laval je popisal tudi razgovore, ki jih je imel s Hendersonom in Stimsonom, ter razgovore med nemškimi in francoskimi ministri. Brüning mu je orisal položaj v Nemčiji ter navedel mednarodna sredstva, ki bi utegnila ta položaj popraviti. Vsi prisotni tuji ministri so izrekli svojo zahvalo, da so mogli prisostvovati tako važnim razgovorom, in so dodali, da bodo njihove vlade skrbno in s simpatijami spremljale možnosti podelitve podpore Nemčiji. Na željo ministrskega predsednika Lavala je bilo soglasno sklenjeno, da se bo v Londonu razpravljalo samo o finančni in gospodarski krizi v Nemčiji in o mednarodnem kreditu, ki ga je Nemčija zahtevala.

London, 19. jul. U. Venizelos se nahaja že del časa v Londonu in je včeraj pojasnil strokovnjakom angleškega finančnega ministrstva stališče Grčije z ozirom na bolgarska reparacijska plačila. Radi londonske konference je Venizelos svoje potovanje iz Londona odgodil na poznejši čas.

Vpliv nemške krize na Avstrijo

Dunaj, 19. julija. U. Kako je nemška finančna kriza učinkovala na avstrijsko gospodarstvo, kaže med drugim tudi poročilo avstrijske Državne banke od 15. t. m. Menični portfelj se je zvišal za 22.6 milijonov in dosegel najvišje stanje z zneskom 584 milijonov. Stanje deviz se je zmanjšalo na 344.5 milijonov. Kritje se je znižalo od 51 odst. na 49.4 odst.

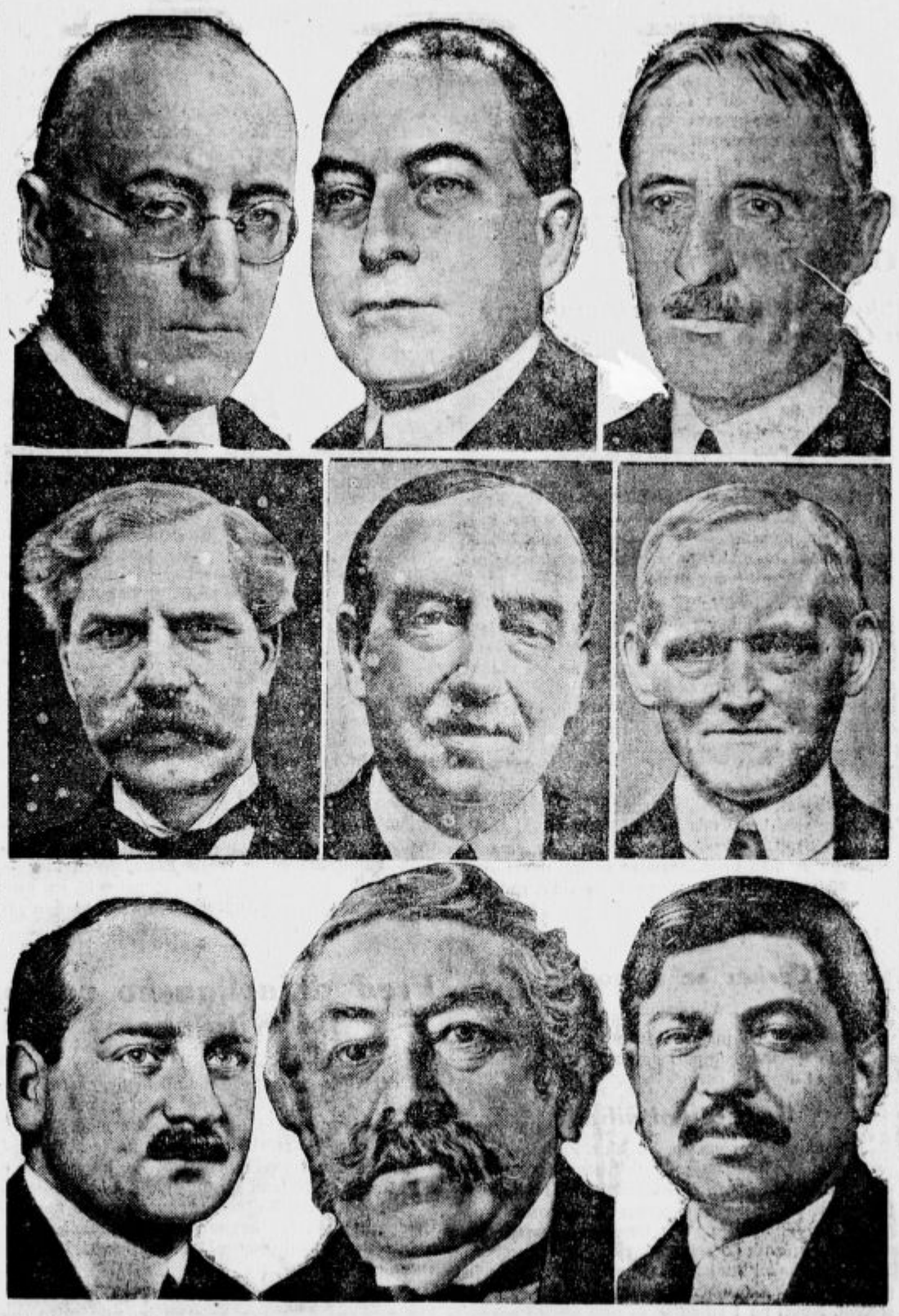

Pred londonsko konferenco. Londonske konference se bodo udeležili sledeči državniki: Zgoraj: nemški državni kancler **dr. Brüning,** nemški zunanji minister **dr. Curtius,** ameriški državni tajnik za zunanje zadeve **Stimson.** V sredi: angleški ministrski predsednik **Macdonald,** angleški zunanji minister **Henderson,** angleški zakladni kancler **Snowden.** Spodaj: francoski finančni minister **Flandin,** francoski zunanji minister **Briand,** francoski ministrski predsednik **Laval.**

Velikanski požar pri Starem trgu

Vas Nadlesk gori - Do 10 zvečer pogorelo 12 hiš - Požar divja dalje Pogorela bo najbrže cela vas

Rakek, 19. jul. **Malo pred deveto zvečer je izbruhnil velikanski požar v Nadlesku pri Starem trgu. Podrobnosti niso še znane.**

Danes popoldne ob pol 2 pa se je vnel pri Št. Petru velikanski kompleks gozda. Kako je ogenj nastal, se še ne ve. Požar pa je bil tako velik, da so v Rakeku videli dim čez Javornik.

Stari trg, 19. junija ob 10 zvečer. **Do sedaj je v Nadlesku pogorelo že 12 hiš, ogenj se še veedno širi. Veliko pomanjkanje vode. Kakor se zdi bo pogorela vsa vas.**

Tretja letošnja žrtev Save

Črnuče, 19. julija.

Danes popoldne so blizu gostilne »Pod Tabrom« pri črnuškem mostu blizu Stirnovega kopališča na črnuški strani potegnili iz vode utopljenca, katerega identiteta zaenkrat še ni dognana, govori pa se, da je bil to dvajsetleten fant, doma iz Brezovice. Natančnejših podatkov zaenkrat ni.

Predsednik vlade v Zagrebu

Zagreb, 19. jul. ž. Danes zjutraj se je pripeljal v Zagreb predsednik vlade dr. Pera Živkovič. Vendar se je zadržal na kolodvoru le malo časa in je takoj odpotoval v Varaždinske Toplice.

Novi predsednik Vincencijeve družbe

Na letnem občnem zborovanju Vincencijeve družbe za Slovenijo dne 19. julija, so delegati Vincencijevih konferenc soglasno izvolili za predsednika Vincencijeve družbe g. ravnatelja **dr. Mirka Božica.**

Trgovinska pogodba z Avstrijo

Dunaj, 19. jul. AA. Včeraj opoldne je bila parafirana nova jugoslovansko-avstrijska trgovinska pogodba, ki stopi v veljavo 20. t. m.

Pogodba v glavnem jamči naš dosedanji izvoz v Avstrijo. Za pšenico je dosežen preferencijal 3.20 zlatih kron za 100 kg, in sicer za 5000 vagonov na leto. Za svinje je zagotovljen brezcarinski uvoz v Avstrijo preko 150 kg in brezcarinski uvoz gangališke pasme. Razen tega je zajamčen uvoz 21.000 mršavih svinj po carini 18 zlatih kron. Dogovorjen je uvoz svinjskega mesa v skupni višini 300 vagonov na leto. Dalje je dosežen carinski aranžman za izvoz našega vina, grozdja in sadja. Zagotovljen je brezcarinski uvoz hmelja in bučnega olja.

Z jugoslovanske strani so v glavnem povišane carine na nekatere vrste papirja, dalje na izdelke iz železa in bakra, na pohištvo in druge lesne izdelke, s čimer dobi naša industrija primerno zaščito.

Člani naše delegacije dr. Milan Todorović, dr. Velimir Stanković in dr. Milan Lazarević odpotujejo z Dunaja v Belgrad jutri.

Italijanski listi molče

Rim, 19. jul. ž. Iz dobro poučenih virov trdijo, da se bo v najkrajšem času pričela razprava proti 4 fašistom, ki so izdali brošuro, napisano proti papežu v zelo ostrem tonu. Oblasti strogo nadaljujejo preiskavanje o atentatu na cerkev sv. Petra. Listi ne pišejo skoraj ničesar. »Tribuna« nima niti komentarja. »Giornale d'Italia« piše, da so vsi Italijani ogorčeni nad činom, ki očividno hoče še otežkočiti že itak težaven položaj.

Major Demkovski usmrčen

Varšava, 19. jul. j. Proces proti majorju poljskega generalnega štaba Demkovskemu je končan. Demkovski je bil obtožen vohunstva v korist sovjetske Rusije. Obsojen je bil na smrt. Njegov odvetnik je vložil na predsednika republike prošnje za pomiloščenje, toda predsednik je prošnjo odbil. Demkovski je bil v soboto zvečer usmrčen.

Romunska kraljica Helena v Londonu

London, 19. jul. U. Romunska kraljica Helena je danes popoldne s svojim bratom, bivšim grškim kraljem Jurijem, dospela iz Bukarešta v London. Kraljica namerava zaenkrat ostati v Londonu, potem pa kupiti posestvo v bližini Iverja. — Simpatije angleške javnosti so na strani princezinje. V intervjuvu, ki ga je dala dopisniku »Stara«, je izjavila princezinja, da hoče začeti v Angliji novo življenje in pozabiti preteklost. Svoje srce pa je pustila v Romuniji in bo štela vse dni, kolikor jih bo preteklo, ko bo smela obiskati svojega sina Mihaela. Izrazila je tudi željo, da bi njen sin Mihael končal svojo vzgojo v Angliji.

Obrtniško slavje v Celju

Blagoslovitev in otvoritev Obrtnega doma — Zborovanje Zveze obrtnih društev — Slavnostni banket

Celje, 19. junija.

Danes se je vršila v Celju slavnostna otvoritev Obrtnega doma pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. Draga Marušiča, ki se je osebno udeležil slavnosti.

Celjani so pokazali, da znajo ceniti pomen tega dogodka — saj je Obrtni dom v Celju prvi dom te vrste v Sloveniji — s tem, da so sledili skoro brez izjeme pozivu mestnega načelnika in okrasili že v soboto zvečer svoje hiše z državnimi zastavami, kakor je to storila tudi mestna občina.

V nedeljo zjutraj so streli z Miklavževega hriba oznanjali začetek slavnostnega dneva in kogar niso zbudili ti streli, tega je gotovo zbudila budnica železničarske godbe. Ob tričetrt na 8 so zastopniki Obrtnega društva na postaji sprejeli došle goste, nakar se je razvil sprevod z železničarsko godbo na čelu izpred postaje do Obrtnega doma v Gledališki ulici, kjer se je vršil nato pred domom koncert železničarske godbe. Točno ob 9 se je pripeljal g. ban v spremstvu gg. okrajnega načelnika g. dr. Hubada in mestnega načelnika dr. Goričana pred dom. Takoj nato je opravil celjski opat g. Peter Jurak

blagoslovitev Obrtnega doma.

Po končanem cerkvenem obredu je v krasnih besedah razložil navzočim pomen tega dogodka, potem je pa še enkrat klical v spomin dolžnosti, ki jih imajo kot ljudje, državljani in obrtniki. Poudaril je zlasti, da je ljubezen največja in najlepša vseh čednosti, brez katere tudi najmodernejša in najnapredn ejša institucija ne more doseči trajnega uspeha, temveč se prej ali slej zruši.

Nato je pozdravil predsednik Obrtnega društva g. Vinko Kukovec vse došle goste in predlagal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in vladarski hiši in pozdravne brzojavke ministrskemu predsedniku armijskemu generalu Petru Živkoviču in ministru za trgovino in obrt Kumanudiju. Zahvalil se je g. opatu za blagoslovitev, g. banu, ker je prevzel protektorat nad slavnostjo, pozdravil mestnega načelnika g. dr. Goričana, okoliškega župana g. Mihelčiča, komandanta mesta g. polkovnika Puriča, komandanta polka g. Kostića, podpredsednika TOI Ogrina in tajnika Mohoriča, zastopnika obrtnih organizacij in zadrug, posebej pa še obrtni naraščaj, ki mu je predvsem namenjen ta dom. Nato je povzel besedo g. ban, ki je čestital celjskim obrtnikom, ker so pokazali, kako je treba delati za skupnost in za moralni in materijelni napredek svojega stanu. Potrebno je vneto stremljenje za napredek in delo v duhu solidarnosti in skupnosti. Važna pa je zgraditev Obrtnega doma tudi iz nacijonalnega stališča baš v Celju, kjer so se morali slovenski obrtniki še do nedavnega časa boriti z Nemci za svoje pravice. Izrazil je željo, da bi bili celjski obrtniki vzor vsem obrtnikom dravske banovine, tako da bi jih vsepovsod posnemali v delavnosti in solidarnosti.

Govorili so še gg. mestni načelnik dr. Gorican, župan okoliške občine Mihelčič, predsednik obrtnih zvez v Belgradu g. Života Lazarević, zastopnik Obrtne zbornice v Belgradu g. Marković, podpredsednik zbornice za TOI Ogrin, predsednik Obrtnih zadrug Rebek iz Ljubljane, in komandant mesta g. polkovnik Purič.

Po končanih govorih je g. ban odkril spominsko ploščo — katero je prav lično izdelala Kamnoseška industrijska družba v Celju in so na njej zapisana imena onih, ki imajo zasluge za Obrtni dom — in

otvoril dom

ter ga izročil njegovemu namenu.

Za tem so si ogledali gostje razstavo Obrtnonadaljevalne šole v Obrtnem domu, ki priča o trudu in uspehu učiteljstva v zvezi z marljivostjo učencev.

Ob pol 11 dopoldne se je vršil v mali dvorani Celjskega doma okrožni obrtniški

zbor Zveze obrtnih društev dravske banovine,

ki ga je otvoril in vodil predsednik g. Jernej Ložar. Pozdravil je najprej g. bana, nato zastopnike oblasti in raznih korporacij iz Slovenije, Hrvatske in Srbije. Sledil je referat tajnika Obrtnega društva g. Žabkarja o obrtnih organizacijah, njih dolžnostih in stanovski zavednosti. Silno zanimivo je bilo sledeče predavanje generalnega tajnika zbornice TOI g. Mohoriča o pospeševanju obrti. Za njim je govoril predsednik obrtnih zadrug g. Rebek iz Ljubljane o davčnih vprašanjih. Naslednji referat o bodočem delu obrtnih organizacij s posebnim poudarkom o potrebi obrtnih produktivnih zadrug g. Ivana Rebeka je želo burno odobravanje pri zborovalcih. Govorila sta še g. Ignacij Založnik, obrtnozadružni nadzornik, o splošnem obrtniškem položaju z ozirom na današnjo gospodarsko krizo in g. Iglič Franc o mladostni vzgoji in stanovskem tisku. Končno je bilo sprejetih še nekaj resolucij o vprašanjih, ki so jih obravnavali posamezni referati.

Ob 13 je bil v veliki dvorani

slavnostni obed,

na katerem se je izreklo še nekaj zahval vsem onim, ki so si pridobili zasluge za zgraditev Obrtnega doma. Ob tej priliki je izročila šiviljska vajenka gdč. Lednik Hermina g. banu lep šopek v imenu obrtnega naraščaja. G. Lečnik je potem po lepem nagovoru še izročil diplome častnima članoma gg. Vinku in dr. Vekoslavu Kukovcu.

Po zahvalnem govoru dr. Vekoslava Kukovca je govoril še predsednik Obrtne zveze v Belgradu g. Života Lazarević, za njim pa g. Zadravec, podpredsednik Zveze obrtnih društev proti raznarodovanju obrtniškega naraščaja. Na koncu svojega govora je napil vsem zastopnikom obrtništva.

Potem je govoril še g. Joško Bizjak, upravnik mestne osnovne šole in vodja obrtne nadaljevalne šole. Na vse zadnje se je oglasil k besedi še g. ban, ki je poudarjal potrebo sloge za dosego vsakega cilja, predvsem pa, da naša država omogoča posamezniku in posameznim ustanovam, da se svobodno razvijajo, kar je v veliki meri zasluga našega viteškega kralja. Mi smo si priborili svobodno državo z velikimi žrtvami in ni je žrtve, ki je ne bi doprinesli v ta namen. Saj smo spoznali, da je to v našo veliko korist. Gospodarska osamosvojitev je predpogoj za narodno osamosvojitev. Nehote se nam vsili paralela med našim in goriškim obrtništvom, ki je prišlo do istega spoznanja. Čestital je Obrtnemu domu in njegovemu predsedniku k uspehu, ki so ga dosegli z železno voljo. Po njegovem govoru je godba zaigrala državno himno. S tem je bila slavnost zaključena.

Junaško dejanje služkinje

Rešila smrti majhnega otroka, toda pri tem sama našla smrt.

17letna služkinja Roza Hirsch z Dunaja je bila na dopustu pri svojem stricu v vasici Absdorf v okolici Dunaja. Te dni je šla z malim svojim bratrancem, ki je star komaj tri leta in pol, na kolodvor naproti svoji teti. Na kolodvoru pa se je mali splazil skozi zapornice na tračnice ravno v trenutku, ko se je bližal brzovlak. Roza je stekla za otrokom, vendar ga je mogla pravočasno zagrabiti le še z eno roko. Njo samo je lokomotiva brzovlaka vrgla po tleh, pri čemer si je povsem zlomila levo zgornjo laket. Dečka, katerega je krepko držala, je pri padcu potegnila s seboj. Dobil je precej težke poškodbe, vendar ne smrtnonevarne, dočim je Roza med prevozom v bolnišnico umrla.

Blagajnik najel roparje, da so ga napadli

Negotin, 18. julija.

Veliko senzacijo je zbudil drzen roparski napad, ki je bil izvršen nad občinskim blagajnikom Jovanom Stajkovičem v njegovem stanovanju. Slučaj so takoj začele preiskovati oblasti in Stajkovič je moral opisati ves dogodek. Pripovedoval je, da so roparji izrezali iz okna precejšen kos šipe in na ta način prišli v sobo. Nato so ga začeli tolči in ga tolkli tako dolgo, da jim je izročil ključe občinske blagajne. Roparji so nato oropali blagajno in izginili v noč.

Oblastem pa se je zdelo vse skupaj zelo sumljivo, ker se je Stajkovič precej zapletal v protislovja. Ko mu je zmanjkalo laži, je kar na lepem priznal, da je napad insceniral on sam, da bi s tem zabrisal velike poneverbe, ki jih je izvršil z občinskim denarjem. Vendar je poleg tega okrivil tudi predsednika občine in občinskega delovodjo. Povedal je, da so se skupno dogovorili, da bodo fingirali napad na občinsko blagajno. Denar pa da so si medsebojno razdelili. Občinski predsednik in delovodja pa odločno zanikata kaj takega in trdita, da je Stajkovič v zadnjem času živel silno razkošno, da ni redno zahajal v pisarno in da je sploh ravnal z občinskim denarjem, kakor bi bil njegov. Preiskava na stanovanju občinskega predsednika in delovodje ni razkrila ničesar. Zaenkrat so aretirali le Stajkoviča, njegovo ženo in hčerko.

Velik zbor kmetov v Kraljevcu

Čakovec, 19. jul. AA. Danes je bil v Kraljevcu velik zbor Karla Kovačevića za vse spodnje Medjimurje.

Kraljevac je v jako svečanem razpoloženju in s prisrčnim veseljem sprejel velik sprevod Medjimurjev, ki so vse dopoldne prihajali z godbami in državnimi zastavami na čelu. Razen rednih vlakov je pripeljal zborovalce v mesto tudi posebni vlak iz Kotoribe, ki ga je na postaji sprejela godba, nakar so kmetje z godbo in zastavami na čelu krenili proti sejmišču, kjer je bil zbor. Posebno slavnosten je bil prihod Karla Kovačevića, s katerim je prišlo tudi 6 bivših narodnih poslancev bivše HSS.

Pred sejmiščem je bil postavljen velik slavolok, okoli njega pa državne zastave, a na njem je bil napis: »Živel kralj, živel narod!

Na zborovališču je bila govorniška tribuna, vsa okrašena z zelenjem in državnimi zastavami. Sredi nje pa je bila postavljena velika slika Nj. Vel. kralja. Pred tribuno je bila velika državna zastava, pod katero so posamezne skupine prihajale na zbor. Več kakor 4 tisoč ljudi se je zbralo okoli tribune.

Neposredno pred otvoritvijo zbora je godba zaigrala državno himno. Zbor se je začel malo po 10, otvoril pa ga je Juraj Cižmašija. V svojem govoru je pozdravil vse navzoče ter nato predlagal za predsednika zbora Ivana Tisaja, bivšega narodnega zastopnika, ki je predsedstvo sprejel. V svojem govoru je naglasil, da prebivalstvo tega kraja zdaj lahko odkrito pove in dokaže, kako Medjimurje ljubi svojega kralja in Jugoslavijo. Nato je predlagal pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade in banu. Njegov predlog je bil burno sprejet. Nato je povzel besedo Karlo Kovačević.

V svojem govoru je Kovačević orisal, kako je bilo pred 6. januarjem, kakšno neznosno stanje je vladalo v državi, dokler ni prevzel naš junaški kralj vlade v svoje roke in sklenil, da ne sme biti več posredovalcev med kraljem in narodom. »Bratje, je rekel Kovačević, »nekaj jih je, ki so šli čez mejo, da našim neprijateljem izdajo svoj lastni narod in da pljunejo nanj. (Burni vzkliki: »Dol z izdajalci!«) Vprašam te izrodke, v čigavem imenu govore, kdo jih je poslal in kdo jim je dal mandat. (»Nihče! Oni ne govore v nikogar imenu!« so se začuli burni protestni vzkliki.) Tudi taki so, ki očitajo, da smo se mi Hrvatje odrekli svoji zastavi. Da, mi smo doprinesli to žrtev za napredek vsega jugoslovanskega naroda, toda tudi Srbi so v isti namen žrtvovali svojo s slavo ovenčano zastavo.«

Nato vzame Kovačević v roke državno zastavo in reče: »Poglejte jo! Iste barve so, kakor prej. I Hrvati i Srbi i Slovenci imajo svoje barve v skupnem objemu v nezmagljivem edinstvu. Stjepan Radić je rekel: Rešitev je v geslu: kralj in narod. In dalje je rekel: Takega kralja ni kakršen je naš. To je rekel na smrtni postelji in to je njegova oporoka. V naš blagor je Nj. Vel. kralj prevzel nase težak križ. Pomagajmo mu s svojo slogo, ljubeznijo in udanostjo, prvemu jugoslovanskemu kralju Aleksandru I. Karagjorgjeviču. Živel kralj!«

Skupščina burno vzklika: Živel kralj! Godba zaigra državno himno.

Za Kovačevičem je govorilo še več drugih govornikov. Na koncu zborovanja je bila soglasno sprejeta resolucija, ki med drugim pravi:

»Z veseljem spremljamo za nas kmete in meščane koristno in pošteno delo kraljevske vlade pod vodstvom generala Petra Živkoviča, ki ga tu zbranih 4 tisoč Medjimurcev, Hrvatov-Jugoslovanov, prosimo, naj še nadalje pomaga našemu junaškemu kralju Aleksandru I. na čelu njegovih prvih sodelavcev. Dosedanje delo vlade po intencijah Nj. Vel. kralja je pokazalo, da je vredno našega popolnega zaupanja, ki ga mi tu javno izpovemo.«

S tem je bil zbor zaključen in zborovalci so se med vzklikanjem Nj. Vel. kralju, kraljevski vladi in Jugoslaviji počasi razšli.

Vsaki 19. Nemec dobiva trajno podporo

Nad 10 milijonov podpiranih — Skoro 1600 milijonov mark gre za podpore — Nad 25 mark na glavo prebivalstva

Berlin, 19. julija. s. Državni statistični urad je pravkar objavil statistiko o podporah, ki jih je država izdala v letu 1929/30. Če seštejemo vse podpirance v omenjenem času, dobimo visoko število nad 10 milijonov. Skupni izdatki za podpore so znašali 1578 milijonov.

Število oseb, ki so dobivale stalno podporo od občin in občinskih zvez v proračunskem letu 1929/30, je znašalo 2,760,000. Med temi je bilo 78.000 vojnih invalidov, 725.000 socijalnih rentnikov, 376.000 malih rentnikov in 1.578.000 drugih podpore potrebnih. V primeru s prejšnjim letom pomeni to povišek za 272.000 oseb. Medtem ko se število podpiranih vojnih invalidov in rentnikov ni dosti izpremenilo, se je pri skupini ostalih potrebnih število podpiranih strank močno zvišalo. Število trajno podpiranih je do konca marca 1931 poskočilo na 1,030.166 in do konca maja 1931 na 1,074.463. Skupno število podpiranih oseb se z 31. marcem 1931 lahko ceni na približno 3 milijone. Torej pride povprečno na 19 prebivalcev oseba, ki je bila trajno podpirana iz javnih sredstev.

Število slučajev, v katerih so potrebni dobili enkratno podporo, je znašalo 5 milijonov. V zavodih in raznih ustanovah ter po družinah je bilo leta 1929/30 oskrbovanih prehodno 1,013.362, trajno pa 362.162 oseb. Deželne podporne zveze t. j. okrožja in province so oskrbovale v omenjenem času 465.546 oseb. Skupno je bilo tedaj podpiranih okrog 10 milijonov oseb.

Stroški za vse te podpirence so znašali, kakor smo že omenili, v računskem letu 1929/30 eno milijardo 578 milijonov državnih mark, okrog 120 milijonov mark več kakor v prejšnjem računskem letu. Ako bi vire za te podpore razdelili enako med celokupno prebivalstvo Nemčije, bi moral plačati vsak Nemec po 25.29 mark.

Huda nesreča matere

Sinček se je po nesrečnem naključju obesil, mati pa je iz obupa izpila raztopino sode

Vagrdan, 18. julija.

Včeraj popoldne se je pripetila pretresljiva nesreča, ki je zbudila po vsej okolici mnogo sočutja. V borni kočici je živela štiričlanska družina Stanislava Tomiča, in sicer mati Radojka, 11 letni sin Tomislav, triletna Živana in 18 mesečni sinček Andrej. Oče dela na Francoskem in pošilja vsak mesec svoji družini prihranke.

Včeraj popoldne je šla Radojka s svojimi otroci na polje. Sin Svetislav je gnal živino na pašnik, ostala dva otročiča pa je mati spravila v gugalnico, ki jo je obesila med dva grma. Otroka sta kmalu zaspala. Medtem, ko je Radojka delala na njivi, se je mala Živana zbudila, splezala z gugalnice na tla in odšla k svojemu bratu. Mati Radojka, ki je bila v skrbeh, kam je izginila, je odšla za njo in jo našla pri bratu, ki je napajal živino. Pomirjena se je vrnila k gugalnici, kjer je ostal mali Andrejček. Tu pa je naletela na pretresljiv prizor. Mali Anderjček je visel obešen ob gugalnici. Medtem, ko matere ni bilo na njivi, je poskusil splezati iz gugalnice, pri tem pa se je zapletel z glavo med vrv in obvisel na njej. Bil je že mrtev. Vsi poskusi nesrečne matere, da bi ga spravila k življenju, so ostali brez uspeha.

Ko je mati videla, da je ljubljeno dete mrtvo, je kakor vsa iz uma stekla v vas proti železniški progi, da bi se vrgla pod belgrajski brzovlak, ki je imel priti v tistem času. Toda k sreči je prišla prepozno; tik pred nosom je vlak odpeljal mimo. Nato je zdivjala domov, ne da bi s kom spregovorila besedico. Doma je izpila precejšen kozarec raztopine sode. Takoj so poklicali zdravnika in je upanje, da bo nesrečna mati ostala pri življenju, čeprav je dobila težke notranje poškodbe. Leži na postelji poleg svojega mrtvega ljubljenčka in neprestano jadikuje: »Jao, sinko, da majka ne more s teboj...«

Pustolovec s 3000 ženskimi slikami

Dunaj, 18. julija.

Dunajska kriminalna policija je danes prišla na sled nevarnemu pustolovcu in goljufu, ki je do 14. julija stanoval v nekem hotelu v notranjosti mesta in je potem, ko je policija zvedela za njegove pustolovščine, brez sledu izginil.

14. julija se je nenadoma pojavil v neki dunajski banki in predložil pismo glavnega ravnatelja nekega velikega budimpeštanskega podjetja. V pismu je bilo naročeno, naj banka izplača osebi, ki bo predložila pismo, brez nadaljnjega 4700 frankov. Ko se je pozneje banka informirala pri omenjenem ravnatelju, je seveda zvedela, da je bilo pismo ponarejeno. Toda Georg Kahane, tako se namreč imenuje prefrigan pustolovec, je medtem že izginil.

L. 1929. si je Kahane dovolil pustolovščino večjega sloga. Z raznimi goljufivimi manipulacijami si je pri nekem podjetju pridobil 100.000 šilingov, katere pa je kaj hitro zapravil z neko žensko v St. Moritzu. Ko mu je pošel denar, je prišel na imenitno idejo. Pri nekem fotografu v mestu je opazil v izložbi sliko lepega dekleta. Dal si je napraviti 3000 odtisov. Nato pa je v adresarju poiskal naslove nič manj kot 53.000 bogatih Američanov. Na vsakega izmed teh se je obrnil s prošnjo za malo podporo, češ, da se ne more poročiti s siromašnim, toda lepim dekletom, katere sliko prilaga, ker obema primanjkuje sredstev. Toda predno je pisma odposlal, so ga aretirali, a takrat se jim je še srečno izmazal. Sedaj ga še niso prijeli, vendar so mu dnevi svobode šteti. Manjka mu namreč desne roke, radi česar se ne bo mogel dolgo skrivati.

Cerkev se je podrla

12 mrtvih.

Santiago, 19. jul. j. V Juan Fernandezu se je med silnim viharjem porušila cerkev. Pri tem je našlo smrt dvanajst oseb.

Ponarejeni šilingi

Dunajsko Novomesto, 19. jul. s. Zadnje dni so prodajalke, ki prodajajo na Glavnem trgu, prijavile policiji, da kroži ponarejen denar. Policija je takoj uvedla preiskavo in ugotovila, da posebno ob tržnih dnevih krožijo večje množine ponarejenega denarja. Zaplenili so več ponarejenih bankovcev po 5 šilingov, kakor tudi kovane novce po 1 šiling in pol šilinga. Bankovci po 5 šilingov so izborno posrečeni. Novci po 1 šiling se na prvi pogled poznajo, da so ponarejeni, medtem ko so polšilingi izborno ponarejeni. Doslej policija ponarejevalcev še ni mogla izslediti, prepričana pa je, da imajo ponarejevalci svojo delavnico v Dunajskem Novem mestu samem.

Pred državljansko vojno na Kitajskem

Peking, 19. jul. j. Na Kitajskem grozi izbruhniti državljanska vojna. Komunistični general Shi-Hiu-San je zbral v Shia-Kia-Vangu čisto v bližini železniške proge Peking—Hankow armado, broječo 60.000 mož. Maršal Čangsiljang pa je zbral pod svojim poveljstvom 100.000 mož, da jih skupno z mandžurskimi četami pošlje proti Shi-Hiu-Sanu. Bojni načrt komunističnega generala je še neznan. Domnevajo pa, da nameravajo komunisti vdreti tudi v druge province in tam vpostaviti boljševiško gospodarstvo.

Kakor se doznava, bo Čangkajšek izdal v kratkem nov dekret, s katerim bo zelo ostro nastopil proti boljševikom. Baje bodo v dekretu označene silno visoke kazni za pristaše boljševizma. General Čangkajšek je trdno odločen, z brezobzirnim bojem povsem zatreti komunizem na Kitajskem.

✝

Umrla nam je nad vse ljubljena mamica, stara mamica in tašča, gospa

Kristina Bayer

roj. Vidic vdovela Dečman

danes 19. julija ob ¼ 14 popoldne v 95. letu svoje starosti po dolgi in mučni bolezni.

Pogreb drage pokojnice bo 21. t. m. ob pol 15 iz hiše žalosti Ambrožev trg št. 10 na pokopališče k Sv. Križu.

Blagopokojnico priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, dne 19. julija 1931.

Žalujoči sin
ANTON DEČMAN in RODBINA.

Brez posebnega obvestila.

Ljubljanska nedelja

V pričakovanju nogometnih iger — Nedelja brez tatvin — Krvav spopad v Mostah — Pretepi, nesreče . . .

Ljubljana, dne 19. julija.

Bojazen vseh, ki žde čez teden po pisarnah in raznih delavnicah, da bo današnja nedelja deževna, kakor je vse kazalo, se ni uresničila, čeprav bi bil izdaten dež nujno potreben. Upanje vseh, ki jim je nogomet mnogo več, kakor prvim, je že dopoldne usihalo: dežja ni, nikakor ni, torej kako naj se reši ugled slovenskega sporta? Res veselo je bilo razpoloženje dopoldne med rednimi poletnimi nedeljskimi uhajalci iz mesta, res potrto je bilo razpoloženje med rednimi obiskovalci nedeljskih nogometnih tekem. Ampak prvi so imeli že vso srečo zagotovljeno, drugim je ostalo samo le še majhno skromno upanje . . .

Današnja nedelja je imela povrhu vsega še eno lepo in dobro stran: danes namreč ni bila na policiji prijavljena niti ena tatvina. Za tako veliko mesto, kakor je Ljubljana, je to precejšnja redkost, ki se že dolgo ni dogodila. Je pa to uspeh številnih racij, ki so se zadnje dni redno vršile.

Niti najostrejši zakoni in niti najstrožje kazni pa ne morejo preprečiti raznih ekscesov alkoholizma, ki se žalibog še vedno ponavljajo v vsaki noči na nedeljo. Tako je prišlo ponoči v *Mostah do krvavega spopada*, 26 letnega delavca Alojzija Frasa iz ptujske okolice je njegov tovariš napadel ob pol eni ponoči v Vodmatski ulici. Napadalec je počakal Frasa za vogalom in ga z žepnim nožem sunil v hrbet. Povzročil mu je precej globoko in krvavečo rano pod levo lopatico. Policija je poklicala reševalni avto, ki je Frasa prepeljal v bolnišnico. V bolnišnici so Frasu rano zašili in ga kmalu nato izpustili iz bolnišnice ter ga poslal v domačo oskrbo. Fras dalj časa ne bo mogel delati. Policija je izsledila tudi napadalca v osebi 26 letnega delavca Ivana Duha iz okolice Dolnje Lendave. Duh pravi, da je zabodel Frasa v silobranu, ker so ta in njegovi tovariši metali nanj kamenje. Duh je bil izročen sodišču.

Danes popoldne je v Draškovi gostilni v Boharičevi ulici udaril neka Karel J. 22 letnega delavca Maksa Jelnikarja z vrčkom po glavi in ga nevarno poškodoval.

V bolnišnico so danes pripeljali še *vse druge ponesrečence*. V Zalogu je padel z neke stavbe v soboto popoldne 58 letni zidar Ivan Dukič, doma iz Kastva. Dobil je težke notranje poškodbe. — Hudo ranjen je bil snoči posestnikov sin, delavec Peter Paluga iz Zagorice 114. Tega je v Zagorici v prelepu udaril s kolom po glavi neki Franc P. iz Križne vasi. Petru so pričeli krvaveti možgani in so ga ljudje nezavestnega prepeljali v bolnišnico. Njegovo stanje je smrtno nevarno in skoraj ni nobenega upanja, da bi mladenič okreval.

Z lestve je padel v Ivanjem Selu pri Logatcu 50 letna Antonija Švigelj in se resno poškodovala na glavi. 26 letni Ivan Škafar, učitelj na osnovni šoli v Tomišlju, je trčil z nekim kolesarjem in se pri padcu poškodoval po obrazu.

Pri nakladanju kamenja se je resno ponesrečil 37 letni državni cestar Franc Zakrajšek iz Trebnjega. Poškodoval se je po glavi in po vsem telesu.

Vsi ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

Mariborska nedelja

Na hribih in v vodi — Pogrešano dekle — Razburljiv incident

Maribor, 19. julija 1931.

Po običajnih mariborskih nedeljskih tirih: planine in otok za mlajšo generacijo, vinotoči in druga okoliška osveževališča in razvedrilišča za starejšo generacijo, ki ima sportne in podobne potrebe in entuziazme že izdavna za seboj. Na otoku je bilo danes precej gostov iz sosednje Avstrije.

Bukve javnega zanimanja beležijo sicer: 27 letna Frančiška Drahtschneider je 6. t. m. z jutranjim vlakom odpotovala v smeri proti Zagrebu; s seboj je vzela vse perilo in obleko. Odtlej ni za mladenko nobenega sledu. Starši so šli povpraševat na Borzo dela, če je bila kakšna služba v Zagrebu prosta — dekle je namreč izginilo od doma pod to pretvezo —, kjer so jim pa pojasnili, da o kakšni službi v Zagrebu ni bilo nobenega povpraševanja. Ker se slični slučaji izginotja mladih deklet v poslednjem času zelo ponavljajo, obstoja pri mariborski policiji domneva, da gre v predmetnem slučaju za žrtve trgovine z dekleti. Dekle je bolj šibke postave, plavolasa in okroglega obraza.

Nemalo razburjenje med pasanti v. gotovem delu magdalenskega predmestja je povzročil incident, ki bi v danem slučaju lahko imel težke posledice. Iz Wattove ulice sem je pridrvel splašen konj ter se zapodil v smeri proti Komenskega ulici in naprej po Frankopanovi ulici v Valvazorjevo, kjer se je nekemu mladeniču posrečilo, da ga je ustavil. Ljudje so zbegani bežali na vse strani in na Frankopanovi ulici je malo manjkalo, da ni splašena žival pomandrala nekega dečka. Ušel je Štefaniji Graif, služkinji iz Pobrežja, izpred Wattove 7. Splašil se je ob ropotanju nekega motorja.

Drug razburljiv dogodek se je nudil pasantom ob Aleksandrovi cesti. Kolesar Ludovik Žumer, po poklicu kleparski pomočnik, je na Trgu Svobode podrl na tla 70 letno starko Marijo Topolnik; revica je začela krvaveti ter je obležala v nezavesti. Mariborski reševalci so jo prepeljali v mestno oskrbništvo.

Moštvo mariborskega reševalnega oddelka je bilo danes precej zaposleno. 72 letna Ivana Krušnik je šla včeraj zvečer okoli 10 ob železniški progi v Studencih. Nenadoma je iz ozadja pridrvel vlak, katerega starka, ki je malo gluha, ni slišala. Vlak jo je zgrabil, pri čemer je po srečnem naključju padla na stran ter si pri padcu strla desni podlaket. Revico so prepeljali v mariborsko splošno bolnišnico. Njeno stanje je zelo resno. — Pri košnji je padel na koso 27 letni hlapec Ludovik Renner iz Cirknice pri St. Ilju ter si prerezal roko pod komolcem. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici. — S hleva je padel 81 letni bivši okrbnik Jožef Kranjc; starček je na lestvi izgubil ravnotežje — nosil je krmo — ter zadobil pri padcu nevarne notranje poškodbe. — 60 letna dninarica Terezija Janže iz Selnice ob Dravi je padla na dvorišču tako nesrečno, da si je pri padcu strla desno ključnico. Ponesrečenko so morali prepeljati v splošno bolnišnico.

Številni požari

Med Adlešiči in Vinico ležijo veliki gozdni kompleksi, ki so privatna last. V Bukovju je zadnja leta sekira napravila marsikatero jaso. Za odpeljanim lesom in drvmi pa je ostala še marsikatera skladovnica drv, posebno pa vsevprek suhega dračja. Na kakršenkoli način že, zgodilo se je, da je začelo tam goreti in sedaj — po poročilih iz Adlešič — gori že teden dni. Na pomoč so bili poslani delavci iz Črnomlja, ki v dveh skupinah skušajo ogenj ustaviti s tem, da kopljejo jarke in delajo preseke. Obseg pogorišča in nastala škoda še ni ugotovljena.

V Valpovu pri Osjeku so v petek popoldne otroci povzročili velik požar, ki se je radi velike vročine v kratkem času razširil na tri hiše z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Otroci so se igrali v hlevu, zakurili ogenj in nato zbežali. Gasilcem se je po težkem naporu posrečilo, da so požar lokalizirali. Zgorele so vse tri hiše z vsemi gospodarskimi poslopji in živino vred.

V petek zvečer okrog osmih je v državnem gozdu pri Dubravu izbruhnil požar. Ognja niso takoj opazili, ko pa so ga, so zazvonili po vseh okoliških vaseh plat zvona. Požar se je hitro širil, zato je bilo gašenje silno težko in naporno. Gasili so vsi kmetje iz okolice in šele ob dveh ponoči se jim je posrečilo, da so zaenkrat požar lokalizirali.

Iz Splita poročajo o velikem gozdnem požaru, ki že tri dni divja v bližini Drvara. Kljub temu, da je orožništvo alarmiralo vse kmečko okoliško prebivalstvo, ki je stalno na delu, se jim vendar še ni posrečilo pogasiti požara, ker hud veter sproti uniči vse delo.

Belikrajini grozi lakota

Črnomelj, 19. julija.

Ker je v Beli Krajini kraški svet, se občuti suša veliko bolj kakor po drugih krajih. Zadnji dež s točo smo imeli 21. junija. Toča je pobila mnogim ves pridelek. Na vinogradih se bo poznalo več let, ker je les ves razbit. Toča je padala, debela kakor kurja jajca. Kar ni toča pobila, bo sedaj suša vzela. Ker zadosti dežja že nismo imeli od maja meseca.

Druge krme ni nič, otave nič. Živina nima, in kakor se vidi, ne bo imela nobene paše. Ravno tako ni živeža za prešiče. Prešiči po 10 tednov stari se prodajajo beri in piši po 40 Din. In še teh ni mogoče prodati. Kmetje so si že začeli medsebojno pomagati. Koljejo sami kar doma in prodajajo večinoma brez denarja kg po 10 Din svinjino in teletino. Ljudstvo je obupano, ker je že itak zadolženo. Nujno je potrebno podpore.

Družba „ILIRIJA“ Premog
Dunajska cesta št. 46 Drva
Telefon: 2820 Koks

»Ilustracija« štev. 7

je pravkar izšla s sledečo vsebino: Poletje. — Metulj v legendi, v naravi in stekleni metuljčnici. (B. Orel.) — Na sportni univerzi (Drago Ulaga). — Z velesejmske umetnostne razstave v juniju 1931 (R. L.). — Slovenska vas — muzej. — Za našo gospodinjo. — Slovensko letalstvo. — Cilji Aerokluba. — Ali je v Ljubljani letališče potrebno? (Dr. Stane Rape). — Novi motivi (Franc Krašovec). — Novi zrakoplovi in njih tehnično delo (ing. Anton Kuhelj). — France Tratnik — petdesetletnik. — Iz narodnega gledališča v Ljubljani. — Zenitev Yussufa Khana. Roman (F. Heller). — Iz vsega sveta. — Moda in film. — Biološki oddelek pri Ufi. — Charlie Chaplin: Luči velemesta«. — Grafološki kotiček. — Iz moderne arhitekture. — Romantična arhitektura. — Slovenske zračne linije. — Nove knjige. — Naslovna slika na ovitku: M. Bambič: Ikarus (akvarel). — Zahtevajte »Ilustracijo« v vseh javnih lokalih! Uprava »Ilustracije«, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/I.

Kriza zakona v Angliji

Še nobeno leto po svetovni vojni ni bilo v Londonu sklenjenih tako majhno število zakonov kakor letos. Po cenitvi civilnega urada in cerkvenih oblasti zaostaja dosedanje število porok v letu 1931 za 60 odstotkov za povprečnim številom

NEDELJSKI SPORT

Lep uspeh Ilirije proti Hajduku

Ilirija : Hajduk 3 : 3

Žoga je okrogla. To je star pregovor, ki je že dostikrat obveljal. To smo pričakovali tudi v včerajšnji igri. Kajti dobro smo vedeli, da Hajduk ne bo imel lahkega posla, ako bo moštvo belo-zelenih zaigralo tako, kakor zna. Le žal, da so domačini pričeli igrati šele v drugem polčasu. Samo ta polčas je zadostoval, da je bil strt odpor Hajdukovcev. Nismo pa pričakovali, da bo tekma končala na ta način. Kajti igralci Hajduka so, ko so videli, da je pričela gospodariti Ilirija, izgubili živce in pričeli igrati ostro. Sodnik je nekajkrat izgubil igro z rok in oškodoval domače moštvo. K sreči se je pa vedno kmalu znašel. Pri boljšem sodniku, ki bi igro obdržal v rokah tudi v kritičnih situacijah pred vrati Hajduka, bi Hajduk danes ne rešil točke.

Napovedovali smo, da bo današnja tekma gotovo ena najlepših iger v tem liginem tekmovanju. Nismo se motili. V prvem polčasu so Hajdukovci s svojimi divnimi kombinacijami absolutno gospodarili na polju. Takih kombinacijskih potez ni zmožno pokazati nobeno moštvo v državi. Celo v Evropi je malo takih moštev. Z lahkoto so preigravali krilsko vrsto Ilirije in ustvarjali kritične situacije. Precej so streljali, toda marsikateri mojstrsko usmerjeni strel je šel mimo prečke v out. V prvem polčasu, ko ni bilo krilske vrste Ilirije, se je bilo

bati katastrofe.

Trdni Janez pa je reševal. Vse drugače je pa bilo v drugem polčasu.

Kar naenkrat se je znašla namreč krilska vrsta **Ilirije in pričela energično potiskati Hajdukovce nazaj,** napad pa zalagati z uporabnimi žogami. Domače moštvo je bilo kakor prerojeno.

Hajduka ni bilo več na polju.

Nasprotno je pa Nace v sredi z Lahom, Omanom in Unterjem pričel tako kombinirati, kakor so Hajdukovci v prvem polčasu. **Tako lepe igre Ilirijani še niso predvedli.** Občinstvo je pričelo glasno bodriti svoje miljence. Napad za napadom se je valil proti Hajdukovim vratom in le redko je prodrl Hajduk na polje Ilirije. Krilska vrsta, ki je preje samo branila, je kar naenkrat prišla v napad. Glej čudo! Hajduk, ki je preje prevladoval na polju, se takorekoč igračkal z Ilirijani.

je pričel braniti.

Kragič je šel takoj pomagati srednjemu krilcu Podujetu. Vsakomur je bilo jasno, da sedaj Hajduk ne bo nič več dosegel. To so vedeli tudi igralci Ilirije in energično napadali.

Od igralcev Hajduka bi omenili predvsem Benčiča in Bonačiča v napadu, Marušiča v krilski vrsti in Mikačiča v obrambi. Na teh štirih igralcih sloni vsa slava Hajduka. Nasprotno bi pa od domačih igralcev težko koga posebno pohvalili. Vsi so bili dobri in vsi enako pripomogli k lepemu uspehu. Celo Nace je danes igral s svojimi zvezami. Posebno Doberleta je pametno pošiljal v ogenj. Kaj pomeni Benčič za Hajduk, se je najbolj videlo potem, ko je bil izključen iz igre. Ne ene akcije proti golu ni Hajduk več izpeljal. **Potek igre:** Ilirija prične proti solncu. Že v 4. minuti ima lepo priliko, katere pa ne izkoristi. Igra valovi. Hajduk krasno kombinira. V šesti minuti Marušič podre Pfeiferja, ki obleži. Kazenski strel brani Čulič. V deveti minuti Benčič lepo preigra, centrira, toda Janez reši v kot, ki ostane neizrabljen. Opaža se nesigurnost Unterja, ki se lovi med kombinacijskimi potezami Bonačič, Lemešič, Poduje. V trinajsti minuti težak faul nad Lahom v 16 m prostoru, sodnik ne prizna. Hajduk reši v kot. Ice krasno strelja in

1 : 0 za Ilirijo.

H. prične ostro napadati. I. je stisnjena popolnoma v obrambo. Krasne kombinacije. V 15 m prodre Benčič, poda na sredo in Bonačič izenači 1 : 1. H. še vedno napada, kombinira, I. gleda. Benčič brez težave prodira po krilu in centrira na sredo. K sreči H. slabo strelja. Parkrat Milič lepo brani. V 21. min. je Brglez faulan. I., ki se je nekoliko znašla, zopet popusti, ker ni nikjer krilske vrste. Za malo skremembo poskrbi v 21. minuti Čulič. Ice je bil faulan, oster strel, Čulič komaj brani in pri tem pade na tla ter obleži. Po par trenutkih se dvigne, kar je vzbudilo veselost. V 22. min. zakrivi Brglez faul na Bonačiča. Iz kazenskega strela preide Hajduk v krasno kombiniranje, kar I. samo gleda in že je 2 : 1. Ta gol je zakrivila obramba. I. igra samo po levi strani, ker Marušič vse drži. Izleti I. v polje H. so le redki in predvsem nesmotreni. Z ostrim startom pobero branilci in krilci H. vse žoge. H. igralci se prerekajo celo, kdo bo metal aut. V 36. min. ostane sijajna prilika radi nesporazuma (Nace Doberlet) neizrabljena. Par prodorov z ene kakor druge strani konča v autu. Nikačič parkrat ostro starta, česar sodnik ne prepreči. Zopet H. krasno kombinira, I. samo gleda. Malo spremembo nudi slab met auta po Omanu. Benčič in Lemešič lepo streljata, toda vse gre tik mimo prečke. V 41. minuti kot proti I. Nikolič faula Naceta, ki strelja potem kazenski strel, toda Čulič neverjetno brani. V 44. minuti Benčič preigra Pogačnika, strelja in že je 3 : 1. Benčič zopet vozi, toda Oman reši v kot, ki pa ostane neizrabljen. Sodnik ne gleda na uro in odžvižga pol minute pozneje.

DRUGI POLČAS.

H. prične, toda I. je takoj v polju H. Takoj se opazi, da igra I. veliko bolje. Pogačnik se nenadoma preigra, oster strel na gol zgreši cilj. Nepotrebno igračkanje pred vrati I. ustvari kritično situacijo, ki jo Brglez reši v kot. Žogo, ki jo vrne v H. polje, prevzame Pogačnik, poda Fajfarju. Zveza I. ni na mestu, situacija postane neizrabljena. Kazenski strel proti H. pošlje Pogačnik v aut. I. se čezdalje bolj uveljavlja. V 16. min. faul na Bakotiču. Kazenski strel ujame Lemežič, ki strelja v aut. Slika igre ni več tako enostranska. Janez reši v 17. min. v kot, ki ostane neizrabljen. Tudi Doberlet se izkaže kot borec. H. se je pričel braniti. Kragič pomaga v krilski vrsti. V 28. minuti Nace preigra Doberleta, ki pošlje neubranljivo v mrežo.

3 : 2.

Krilska vrsta I. prihaja čezdalje bolj do veljave. Unter krasno podpira napad. Radi ostre igre in silnega brupa izgubi sodnik igro. Lepo priliko pokvari v 32. min. s tem, da je žvižgal faul, ki ga pa ni bilo. V 34. min. prodre Benčič, ga ustavi. Benčič se spozabi in udari po Brglezu. Sodnik izključi oba. Borba je čezdalje bolj ostra. Igra se za izenačenje. Vseh 10 igralcev H. se brani. Vsaka žoga gre v aut. Še celo Lemešič se spozabi in ustreli žogo med občinstvo. H. z vsemi sredstvi brani rezultat. Žoga je samo še v autu. Radi tega izgubi H. vse simpatije občinstva. V 44. minuti dobi nenadoma Nace žogo, driblja, oster strel iz daljave 30 m konča v mreži.

3 : 3.

Navdušenje občinstva je nepopisno. H. je izgubil glavo. Še par autov in konec je grandiozne borbe. Navdušeno občinstvo je vdrlo na igrišče in na ramenih neslo igralce Ilirije. Še dolgo po koncu je večtisočglava množica vihamo pozdravljala moštvo Ilirije.

Concordia : Primorje 7 : 2

Zagreb, 19. jul. ž. Danes se je vršila tukaj z zanimanjem pričakovana prvenstvena tekma med Concordijo in Primorjem. Po predigri Hajduk : Makabi, ki je končala s 5:1 (1:1), se je vršila prvenstvena tekma. Primorje, ki je imelo pričeten udarec, je kmalu izgubilo žogo in je prvi polčas končalo s 5:0 v korist Concordije. V drugem polčasu so postavili končen rezultat 7:2. Primorje je igralo slabo. Vratar Jančigaj ni bil v običajni formi. Najslabši del moštva je bil napad. Sodil je g. Statič. Občinstva je bilo okoli 1500.

Sašk : Slavija 4:1.
Jugoslavija : Sokol 3:3 (2:1).
Slavija : Bačka 5:1 (2:0).
Sand : Gradjanski, Osijek 1:0.
Vojvodina : BSK 8:0 (4:0).

Zagreb, 19. jul. ž. V soboto je gostovala v Zagrebu ljubljanska Hazena družina proti Concordiji. Tekma se je končala s 5:1 za Concordijo.

Mariborski sport

S. K. STURM (GRADEC) : S. K. RAPID 1:0 (0:0).

Maribor, 18. julija.

Graški Sturm se pokaže vsako leto v Mariboru, ne da bi zapustil njihov nastop bujnejši vtis. Gradčani niso izpolnili pričakovanja. Glavna odlika njihovega moštva je dober, včasi tudi preostar start. Razen tega so precej hitri, sicer pa operirajo s skromnimi sredstvi. Pokazali so le nekaj dobrih taktičnih potez, tehnično niso posebno na višini. Napade so uprizarjali preko kril. Petorica v napadu je bila precej izravnana in le vodja napada je igralec boljše kvalitete. Krilska vrsta je nekoliko boljša. Krilci so bili prav tako kot oba branilca močnejši v razdiranju kakor v napadu. Podajanje žoge je bilo mnogokrat vse prej kot točno. Le pri kombinatornem delu je moštvo prekašalo domačine. Ima pa odličnega vratarja.

Rapidovci so zaigrali brez volje in elana. Zdi se, da napadalni trio še ni popolnoma vigran, čemur je vzrok neprestano izmenjavanje igralcev. Od krilcev je bilo opaziti edino Golinarja, dočim sta bila Brökl in Seifert izrazito slaba. Povezanost med poedinimi deli je trpela radi šibke igre krilcev. Najboljši del moštva je bila ožja obramba z vratarjem Hermannom na čelu, ki je rešil svojo nalogo nad vse častno.

V poteku igre ni bilo zaznamovati mnogo posebnih dogodkov. Prvi polčas je potekel v monotoni borbi v polju brez izrazite premoči enega ali drugega ansprotnika. Neodločnost obeh napadov je preprečila, da bi se polčas zaključil s kakšnim golom. V drugem polčasu je bila igra dolgočasna, le sporadično so se pojavljale opasnejše situacije pred enim ali drugim golom. V 44. minuti so gostje izrabili napake levega branilca Kurzmana in dosegli edini gol dneva in zmago.

Sodnik g. dr. Planinšek je igro imel brezhibno v rokah.

S. K. STURM GRAZ : S. K. ŽELEZNICAR 3:2 (0:1).

Maribor, 19. julija.

Tudi drugo tekmo, ki se je danes vršila na igrišču S. K. Maribora so gostje odločili v svojo korist. S. K. Sturm je igral danes mnogo boljše kakor včeraj in je zmagal s 3:2. Domačini so sicer igrali dobro, pred golom pa so odpovedali. Nekateri igralci so se tudi poslužili preostre igre. Sodil je g. Nemec jako ležerno.

Dopoldne se je vršila na igrišču Maribora prijateljska tekma z mladino S. K. Maribor in mladino Železničarja. Zmagal je Maribor s 4:1 (3:0).

LAHKOATLETSKI MEETING MARATONA.

Maribor, 19. julija.

Danes predpoldne se je vršil na Livadi lahkoatletski meeting mladega sportnega kluba Maratona; lahkoatletski meeting je bil zamišljen bolj v internem smislu ter kot prvi skupni interni preizkusni nastop. Meetingu je prisostvovalo precej sportnih prijateljev, ki so z zanimanjem sledili precej izčrpnemu programu. Organizacija meetinga je bila zelo dobra. Pri naših skromnih mariborskih lahkoatletskih razmerah so bili v nekaterih panogah doseženi zelo lepi ter zadovoljivi rezultati ter se je hkrati pokazalo, da razpolaga mladi sportni klub z zelo dobrim materijalom, med katerim je mogoče razbrati nekaj izrazito lahkoatletskih talentov. Z vztrajnim treningom bodo šli doseženi rezultati prav gotovo še kvišku. Tako je na primer v metu kopja dosegel Vili Rudl 39.50. V skoku v višino s palico Viktor Smrdel 2.95, pri skoku v višino Viktor Smrdel 1.60, Ciril Verstovšek pa 1.55. Pri skoku v daljavo se je najbolje plasiral Ferenčak (5.47), pri suvanju krogle pa Vidic (9.73). Pri teku na 1400 (v krogu) Grmovšek 4.24, na 700 m pa isti v 2.31. Smrdel Viktor si je priboril prvo mesto tudi v mestu diska s 27.33. Na sporedu so bile tudi nekatere rokoborbene točke, ki so pokazale, v kako odlični meri posveča mladi klub svojo pažnjo tudi težki atletiki. Nastopajoči so pokazali veliko izurjenosti ter izvežbanosti. K lepemu današnjemu uspehu mlademu klubu naše najtoplejše priznanje.

Zagreb, 19. jul. ž. Danes zjutraj je prispel v Zagreb slavni francoski slavist Andree Vaillant, profesor živih orientalskih jezikov na pariški univerzi. Tukaj bo imel nekaj predavanj v francoskem institutu.

Rim, 19. jul. ž. Iz Ženeve poročajo, da je tamkajšnja ladjedelnica dokončala novi torpedni rušilec Conduriotis, ki bo 9. avg. izročen Grčiji, ki ga je naročila.

»Maligin« odplul na sever.

Pariz, 19. jul. AA. Moskovska agencija Tas poroča: Snoči ob 20 je ledolomilec Maligin odplul v arktične kraje.

Svet je vedno manjši

Od Mangalhaesa do Posta in Gattyja

Kakor znano, se je pred kratkim ameriškima letalcema Postu in Gattyju posrečilo, da sta napravila pot okrog sveta v 8 dneh, 15 urah in 51 minutah in s tem sijajno potolkla dosedanji rekord »Grofa Zeppelina«, ki je znašal 20 dni in štiri ure ter je bil postavljen pred dvema letoma.

V osmih dneh, 15 urah in 51 minutah okrog sveta. Pred 440 leti pa je rabil »največji pomorščak vseh časov« Fernando de Mangalhaes nič manj kot 1083 dni, da je objadral zemljo. — Fernando de Mangalhaes, Portugalec po rodu, je že v mladih letih stopil v špansko službo. V začetku 16. stoletja se je tedaj prvič zgodilo, da so se portugalski pomorščaki vrnili iz Indije domov in prinesli s seboj razne dragocenosti. Mangalhaesu to ni dalu miru. Karl V. mu je dal na razpolago pet ladij s skupno 265 možmi posadke.

Kaj je v onih časih pomenilo, podati se na pot okrog zemlje z jadrnicami, si danes komaj lahko predstavljamo. Pomorski zemljevidi so bili nerabni, nautični instrumenti priprosti, jadrnice pa so bile nesigurne in silnim viharjem sploh nedorasle. Zemljepis je bil šele v povojih in tudi globus je bil nepopoln in negotov. Da ima zemlja obliko krogle, je človeštvo spoznalo kot gotovo šele po Mangalhaesovem potovanju.

20. septembra 1590 se je podal drzni pomorščak na svoje pustolovsko potovanje, in sicer iz San Lucara. V Patagoniji je ekspedicija prvič prezimila. 14 mesecev pozneje je sledilo odkritje takozvane Mangalhaesove ožine. Ta ožina, kakor znano, veže Atlantski ocean s Tihim. Med križarjenjem po Tihem oceanu je ekspedicija odkrila Filipine.

V aprilu naslednjega leta se je dogodila velika tragedija. V neki bitki na otoku Matanu je Mangalhaes padel. Poveljstvo je prevzel Johann Sebastian in potovanje okrog zemlje se je nadaljevalo preko Bornea, Molukov, Sundskih otokov, preko Indijskega oceana, Azorov in tri leta pozneje so se drzni pustolovci vrnili domov, potem ko so prevozili po morju 38.000 morskih milj.

Po tem prvem objadranju zemlje so tudi drugi poskušali obiti zemljo. Najslavnejši med njimi je James Cook, sin revnega poljedelca, ki se je proti koncu 18. stoletja kar trikrat podal okrog zemlje. Prvo potovanje je trajalo od 1768 do 1771. Na tem potovanju je odkril v Tihem oceanu vse polno otokov in otočkov ter vzhodno obrežje Avstralije. Na tem potovanju je prvič uporabljal astronomsko iznajdbo, ki je omogočala določitev zemljepisne dolžine na odprtem morju. Tudi Cookovo drugo potovanje je trajalo tri leta (1772—1775). To pot je poskusil obiti zemljo od zapada proti vzhodu. Da se je izognil pasatskim vetrovom, je zavil južno in pri tem zašel v bližino Južnega polarnega morja. Začel je iskati veliko južno celino, ki je na tedanjem globusu zavzemala skoro celo južno polovico.

Ko je leta 1779. Cook na svojem tretjem svetovnem potovanju padel na Havajskih otokih v boju z domačini, je bilo neznanih le še 7 odstotkov zemeljske površine. Raziskati še te preostale odstotke so si postavili kot cilj Cookovi nasledniki. Tako je sledilo v letih 1815 do 1818 novo svetovno potovanje, in sicer na ruski ladji »Rurik«. Kapitan te ladje je bil sin nemškega pesnika Kotzebuea. Te vožnje se je udeležil tudi nemški pesnik Adalbert Chamisso. V letih 1838 do 1840 se je peljal okrog zemlje Francoz Dumont d'Urville s svojo ladjo »L'Astrolabe«. Nato je sledilo v letih 1839 do 1843 potovanje Angleža J. C. Rossa. Ta se je podal na pot s svojima znamenitima ladjama »Erebus« in »Terror« in je prvi prinesel gotovo vest o trdni zemlji na južnem tečaju.

Vsa ta potovanja okrog zemlje so trajala skoro vedno po tri leta ali še delj. Parnik in železnica pa sta pripomogla, da se je ta čas znatno izboljšal. Toda še vedno je trajalo potovanje okrog zemlje mesece in tedne. Tako se je ameriški časnikarici Nellie Ply posrečilo, da je prišla okrog zemlje v 72 dneh, 6 urah in 11 minutah. Leta 1913 je ameriški gledališki ravnatelj John Henry Mears premagal isto pot v 35 dneh, 21 urah in 36 minutah. Z letalom so prvič poskusili priti okrog zemlje v letu 1924. Eskadra ameriških vojaških letal je tedaj preletela okrog zemlje v 145 dneh. Resnični čas, ki so ga rabila letala za pot, je znašal le 14 dni. Leta 1928 je sledilo novo izboljšanje rekorda. John Henry Mears je uporabil vse obstoječe zračne zveze in prišel okrog zemlje v 23 dneh, 15 urah in 21 minutah. Leto pozneje je letel okrog zemlje »Grof Zeppelin«, in sicer v 20 dneh in 4 urah. Post in Gatty pa sta rabila za to pot samo 8 dni, 15 ur in 51 minut. Kje je meja, kjer se bomo ustavili?

Letalska tragedija v Avstraliji

V oblasti kanibalov

Iz Adelajde poročajo podrobnosti o tragični smrti, ki jo je našel neki avstralski letalec med ljudožrci, potem ko je moral prisilno pristati.

Omenjeni letalec, Trist po imenu, je pred tremi tedni startal v Papuanskem zalivu in nameraval poleteti v pristanišče Astrolabia. Vremenske razmere so bile slabe in letalo ni prišlo niti na cilj, niti se ni vrnilo. Letalec Trist, ki je bil že dve leti na čelu zračne službe na Novi Gvineji, je to pot napravil že večkrat. Skoro vedno so ga na njegovem poletu domačini obstreljevali s strelicami.

Pred kratkim je odrinila v notranjost dežele kolona, broječa 50 domačinov pod vodstvom belca, da bi poiskala pogrešanega. Ko so dospeli v gorati predel, so jih napadli domačini. Ekspedicija se je morala umakniti premoči. Vendar se je vodji ekspedicije posrečilo, da je ujel nekaj kanibalov in jih prisilil, da so natančneje opisali usodo letalca. Po njihovem pripovedovanju je Tristovo letalo strmoglavilo na tla v bližini neke kanibalske vasi. Letalec se je pri padcu le lažje poškodoval in se mu je z velikim naporom posrečilo, da se je priplazil do vasi. Najbrže je skušal stopiti v prijateljske zveze z domačini. Ti pa so ga zvezali in zavlekli v poglavarjevo kočo. Tu so ga ubili in ob priliki neke pojedine njegovo truplo požrli. Ponesrečeno letalo so divjaki razdrli in posamezne dele zakopali. Angleške oblasti so sklenile odposlati kazensko ekspedicijo.

18 mesecev molčanja mu je rešilo življenje

»Times« poročajo iz Melbournea o čudnem slučaju 18 mesečnega molčanja. Neki Ernest Gordon Blair je trpel na tuberkulozi v grlu, ki jo je staknil v svetovni vojni. Zdravniki so že skoro obupali nad njim, vendar so mu kot zadnjo nado ponudili še eno zdravilo. Za nedoločeno dobo so mu prepovedali ne samo kajenje, ampak tudi govorjenje. Blair se je podvrgel tem strogim predpisom in 18 mesecev ni spregovoril nobene besedice. Te dni so mu zdravniki zopet dovolili govorjenje in mu obenem povedali, da je povsem zdrav. Slučaj je zbudil v zdravniških krogih veliko zanimanje.

Naročajte „Slovenski list“!

Brzojav
Tapetnik
Afrikmodroce Din 195·—
Posteljne mreže » 110·—
Otomane 32 peres » 395·—
Franc Novak, Maribor, Slovenska 24

Najnovejši:
dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, posamezni deli, pneumatika. Ceniki franko. Najnižje cene.
„TRIBUNA“ F. B. L.
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

LJUDSKA POSOJILNICA
registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani
obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. - Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.
Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev

Inserirajte v „Slov. listu“

Čista **svinjska mast!**
Nudim v lahkih kantah po 25 kg po **Din 11·—** počenši od 25 kg po povzetju. Jamčim za kakovost blaga. — Naročila prosim na naslov:
Šimo Weiss
Osijek.

Migljaj. Gost: Natakar, prinesite mi zrezek, toda pazite, da bo pokrival ves krožnik. Sem namreč strašno nervozen in vsaka malenkost me razburi.

Ia PREMOG
trbovelj ski in **DRVA** Vam nudi najugodneje trgovina s kurivom
FRANC SLOVŠA
LJUBLJANA, Kolezijska ulica 15
Cene solidne, postrežba točna!

Dežela brez umorov in pobojev. Glavni tajnik komisije za oskrbo jetničnic na Norveškem poroča v svojem letnem poročilu, da ni bil na Norveškem od l. 1928 dalje nihče ubit ali težko ranjen. Glavni tajnik pravi, da prihaja ta razveseljiv pojav odtod, ker je življenjska stopinja norveškega prebivalstva zelo visoka in ker imajo ljudje dovolj dobro plačanega dela.

Špecerijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd.
dobavlja
Gospodarska zveza v Ljubljani

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani,
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.
Sprejema v zavarovanje:
1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe, b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
3. Sprejema v življenskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
Zastopniki v vseh mestih in farah.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA
BRZOJAVNI NASLOV: GOSPODBANKA
D. D. V LJUBLJANI (Miklošičeva 10)
TELEFON ŠTEV.: 2057, 2470, 2979
Vloge nad Din 500,000.000·-
PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.
Kapital in rezerva nad Din 16,000 000·—
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje
Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Dvajset tisoč milj pod morjem

spisal
JULES VERNE. 54

Peto poglavje.

Biser, vreden 10 milijonov.

Bilo je še čisto temno. Nebo so prepregali oblaki, skozi katere se je le tupatam videla kakšna zvezda. Iskal sem celino, pa sem videl samo nejasno črto, ki je v smeri od juga proti severozapadu obsegala tri četrtine obzorja. »Nautilus« je po svoji nočni vožnji okoli zapadne obale Ceylona mirno ležal zapadno od zaliva, ki ga tvorita otok in celina. Tam se je razprostiralo nad 20 milj dolgo ostrižišče z neizmernim bogastvom biserov.

Vsedli smo se v čoln, ki je bil že odvezan. Krmilar je stal ob krmilu, fantje so krepko poprijeli za vesla in čoln je počasi rezal valove. Kakor je to navada ob rani uri, smo vsi molčali. Ob pol šestih se je prikazala črta obali v jasnejših obrisih. Obzorje se je nežno zasvetilo. Obal je bila oddaljena kakih pet milj. Morje pa je bilo pusto in prazno. Nobenega čolna nikjer! Ribičev torej res še ni bilo. Ob šestih je naenkrat jarko napočil dan, kakor je to v tropih, ki ne poznajo ne zarje ne mraka. Solnčni žarki so prodrli skozi zastor oblakov na vzhodu in solnce je hitro vzšlo v vsej svoji moči.

Sedaj sem natančno spoznal celino z dolgo vrsto palm.

Naš čoln je plul proti otoku Manaar, ki v smeri na jug tvori lok. Kapitan Nemo se je dvignil s sedeža in opazoval morje. Nato je dal mornarju znamenje, da je vrgel sidro. Veriga se je le malo odvila, kajti dno na tem mestu, kjer je bilo ostrižišče najvišje, ni bilo globoko več ko en meter. Čoln se je, potisnjen od oseke, okrenil.

»Smo na mestu«, je dejal kapitan. »Gospod Arronax, po štirih tednih bo ta zaliv poln ladjic. Tu je izboren kraj za lov, ker je zaliv zaščiten pred močnejšimi vetrovi in ni globok. Zdaj pa bomo odeli naše skafandre in se podali na izprehod.«

S pomočjo krmarja sem lezel v skafander. Kapitan Nemo, Konzulent in Kanadec so bili preje gotovi. Mornarji se nam to pot niso pridružili; vsak je ostal na svojem mestu. Preden sem vtaknil glavo v bakreno kroglo, sem vprašal, ali ne bomo vzeli s seboj Rhumkorffovih aparatov.

»Ne; jih ne bomo rabili«, je odgovoril kapitan, »ker je dno plitvo in nam bo zadostovala solnčna luč. Vrh tega pa električna luč lahko privabi nevarne prebivalce teh voda.«

Ko je kapitan izpregovoril te besede, sem se obrnil napram mojemu slugi in harpunirju, ki pa sta že tičala v bakrenih šlemih in nista ničesar slišala niti sta mogla govoriti. Stavil sem še zadnje vprašanje:

»Kaj pa puške?«

»Puške? Čemu neki? Tukaj nam služi le nož.« In mi je izročil dolg in oster mesarski nož. Videl sem, da je tudi Konzulent oborožen s takim nožem, Ned Land pa je imel ogromno harpuno, ki jo je bil vzel s seboj z Nautilusa.

Zdaj so nas spustili mornarji enega za drugim v morje in ko smo dosegli nekako poldrug meter globočine, smo se znašli na gladkem pesku. Kapitan Nemo nam je pomignil, na kar smo mu sledili po položnem pobočju. Jaz sem se zdaj popolnoma pomiril. Lahkota, s katero sem se kretal, mi je vlila zaupanje vase, mojo fantazijo pa je privlačeval prizor, ki se mi je nudil.

Solnčni žarki so zadostno razsvetljevali vodo. Bili so vidni najmanjši predmeti. Po desetminutnem maršu smo dosegli globino kakih pet metrov, dno pa je postalo popolnoma ravno.

Naši koraki so splašili cele trope rib, ki imajo eno samo plavut. Med njimi sem spoznal tako zvano »Javanko«, pravo morsko kačo, dolgo 8 decimetrov, ki ima modrikasto črn trebuh, tako da bi jo lahko zamenjal z jeguljo, ako bi ji ne manjkalo zlatih prog ob bokih.

Med tem se je solnce čedalje bolj dvigalo, tako da je bila voda na vso šir razsvetljena. Dno se je izpreminjalo. Finemu pesku je sledila pravcata cesta okroglih skal, ki so bile pokrite s preprogo polžev, školjk in koralj, med katerimi so se dvigale alge. Sredi njih je mrgolelo skrluparjev, največ tako zvanih žabjih rib, ki imajo trikoten ščit, in pa tako zvanih partenopej, ki so po svoji obliki najbolj gnjusna žival na svetu.

Ob 7. uri smo dospeli na ostrižišče bisernic, na katerem je bilo na milijone školjk. Te dragocene živali se trdno oklepajo skale, katere se držijo z bisovno nitjo, ki je lepljiva in se pricedi iz žleze bisovnice ter v vodi otrdne.

Zdajci se je odprla našemu pogledu široka jama. Kapitan je stopil vanjo, mi za njim. Solnčni žarki so polagoma ugašali, toda kmalu so se oči privadile na mrak. Ko smo prehodili precej strmo navzdol vodeči predor, smo stopili v skoro popolnoma okroglo jamo. Tukaj se je kapitan ustavil in pokazal na predmet, ki ga še nismo bili opazili. Bila je školjka bisernica ogromne veličine; to je bila krasna médenica, koje premer je znašal dva metra. V salonu »Nautilusa« je bila razstavljena podobna, toda manjša.

Stopil sem bliže. Školjka velikanka je visela z mogočno bisovnico na granitni plošči, kjer se je v samoti razvijala v popolnem miru. Cenil sem njeno težo na 300 kilogramov, mesa pa je vsebovala gotovo kakih 15. Kakšna poslastica bi bila to za celo družbo, kolikor se je zbere na »garden party« pri angleškem podkralju v Kalkuti.

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: *IZPOD GOLICE*, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: *NA POLJU SLAVE*, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, *IZGUBLJENI SVET* (The Lost World). Roman (s slikami), 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, *ZAGORSKI ZVONOVI*. — Slavič, *NA SINAJ*. 30 Din, vez. 42. Din. — 33. zvezek: Bridges, *NA POMOC*, 30 Din, vez. 42. Din. — 35. zvezek: Brackel, *CIRKUŠKI OTROK*. 28 Din, vez. 40 Din.

Izdaja konzorcij »Slovenskega lista«. Zastopnik Miha Krek. Uredniк Ciril Kočevar. Tiska Jugoslovanske tiskarne. Zastopnik K. Čeč.